

A BÁNYA

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre . . . 12 K. || Félévre . . . 6 K.

Negyedévre . . . 3 K.

HIRDETÉSEK DIJSZABÁS SZERINT.

Felolvas szerkesztő:
Dr. BISCHITZ BÉLA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Budapest, IV., (Belváros) Molnár-u. 33.

TELEFON 108-00.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Közgyűlés.

Junius 25., 26. és 27-én tartja közgyűlését az „Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület”.

Egybegyűlnek — ezuttal ismét a fővárosban — mindazok, akik a bányászatnak és kohászatnak, ennek a két alapvető iparágak legjelesebbjei — mondhatnók — kiválasztottjai.

Ezek az összejövetelek márf csak a társas érintkezés szempontjából is fontosak. Ha ez az alkalom nem nyílnék, évszámra nem látnák egymást azok, akik öntudatlanul is kéz-kézben dolgoznak hazánk közgazdasági életének fejlesztésén és akiket a közös hivatás érzete képes össze. Egybegyűlnek, hogy magukat tudományosan tovább képezzék, hogy gyakorlati tapasztalatokkal ismereteiket bővítsék. És mikor ezt teszik, akarva — nem akarva, maga a kar, a bányászat és kohászat nyer súlyt és társadalmi tekintélyt, mert egybegyűlvén, mint impozáns testület jelennek meg egyszerre ország és világ előtt a legszerényebb és legserényebb munkássereg: a bányászat és kohászat.

Kivánjuk, hogy e közgyűlés munkássága eredményben mindenben múlja felül az előzőket. Hisszük is, hogy ez így lesz, mert magában az egyesületben helyreállott a legteljesebb asszonantia, ami az eredményes munkálkodás nélkülözhetetlen alapfeltétele.

A közgyűlésre a következő meghívót bocsátották ki:

Me gh í v ó a k ö z g y ű l é s h e z. Az „Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület” folyó évi, általános tisztújítással és igen érdekes kirándulásokkal, előadásokkal és felolvasásokkal kapcsolatos rendes közgyűlését ismét Budapesten, még pedig junius hó 25., 26. és 27-én tartja meg. Főlöszleges hangoztatnunk, hogy a tisztújítás az egyesületi életet nagyban befolyásoló, nagyon fontos mozzanata lesz az ezidei közgyűlésnek, a melyen az Országos Műszaki Tanácsra

vonatkozó törvénytervezet ügyében is állást kell foglalnia az egyesületnek. Igen érdekesek és tanulságosak lesznek különben a Kíssármásra, a Csepelszigeti rézhengerlőműhöz és a Ganzgyár megtekintésére tervbe vett kirándulások is. A közgyűlés részvételi jegye 12 korona lesz. Az összeget kérjük postautalványon, a jelentkezéssel egyidejűleg egyesületünk pénztárosa címére (Budapest, Arany János-utca 29. sz.) beküldeni. Kedvezményes vasuti jegyekről a junius hó 10-ig jelentkezők részére az egyesület gondoskodik. A közgyűlés tárgyszorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés az egyesület mult évi működéséről. 3. Könyvtáros jelentése a könyvtár állapotáról. 4. Az egyesület 1910. évi zárószámadásának felülvizsgálása és a felmentvény megadása. 5. Az 1912. évre vonatkozó költségvetés megállapítása. 6. A gróf Teleki Géza nevét viselő irodalmi pályadíj odaítélése. 7. A tisztújítás. 8. Az Országos Műszaki Tanács szervezésére vonatkozó törvénytervezet tárgyalása. 9. Az 1912. évi közgyűlés helyének és idejének megállapítása. 10. Indítványok. 11. Előadások. 12. Kirándulások. — A közgyűlés programja: Junius hó 24-én, szombaton d. u. 3 órakor, az igazgatótanács ülése a Continental-szálloda (azelőtt Frohner) I. em. disztermében, d. u. 5 órakor választmányi ülés ugyanott, este 8 órakor ismerkedő estély a Nádor-utcai Continental-szálloda földszinti nyári helyiségében. Junius hó 25-én, vasárnapon, d. e. 9 órakor közgyűlés a Magyar Tudományos Akadémia kis termében. Közgyűlés után a választmány és az igazgató-tanács megalakulása, délelben 2 órakor diszbed a Nádor-utcai Continental-szálloda földszinti nyári helyiségében. Junius hó 26-án, hétfőn d. e. 9 órától kezdődően előadások a Magyar Tudományos Akadémia kis termében, d. u. 4 órakor*) a Ganz-gyár villamossági osztályának megtekintése. (A gyülekezés helye a közgyűlés alkalmával lesz kihirdetve.) Junius hó 27-én**) d. e. 9 órakor kirándulás a Csepelszigetre a Weisz Manfréd-féle rézhengerlőmű megtekintésére. (A gyülekezés helye a közgyűlésen lesz kihirdetve.) Junius hó 28-án,***) közelebb megállapítandó utazási programmal kirándulás Kíssármásra. Bejelentett előadások: Dr. Böck Hugó előadása a „Földgázról”. Vértessza Kornél előadása a „Villamosság köréből”. Dr. Fehér Manó előadása „Uj bányabíráskodásunk”. Pethe Lajos előadása „Ujabb feltárások a veresvizi m. kir. bányamű nyugati osztályában”.

*) Jelentkezők felkértenek, hogy a részvétel bejelentése alkalmával azt is közölni sziveskedjenek, hogy mely kiránduláson óhajtanak résztvenni.

„Palace Szálloda“ Budapest, VIII., Rákóczi-ut 43.

A szálloda éttermeiben esténként kolozsvári Pongrácz Lajos hangverseny. Elsőrendű magyar és francia konyha. Elsőrendű borok.

UNTERREINER JÁNOS volt alsótátrafüredi vendéglős vezetője mellett.

HAZAI HIREK.

A selmeci ifjuságért.

E címen 16. számunkban a selmeci diákság külföldi tanulmányutja érdekében törtünk lándzsát és 18. számunkban már jelentettük, hogy a selmeci főiskola IV. éves hallgatóit közép-németországi tanulmányutra viszik tanáraik. Ugyanazon cikkünkkel kapcsolatosan most levelet kaptunk a selmeci akadémiának egy illusztris tanárától, amelyet egész terjedelmében közlünk nemcsak érdekességénél fogva, hanem főképp azért is, mert az ifjuság meleg szeretete szól belőle és mert — amit pedig a levélíró ismert szerénységénél fogva nem szándékolt — ez a levél a selmeci tanári kar akaratlan, önkéntelen, de igazi dicsérete. Ahol ilyen munkás, ilyen szerető és ilyen fáradhatatlan a tanári kar, az az iskola jó kezekben van és azon iskola növendékei az életnek nevelődnek. A levél a következő:

RÉZ GÉZA

bányászati és erdészeti
főiskolai r. tanár

Selmecbánya, 1911 V. 2-án.

Igen Tiszteit Szerkesztő Ur!

Bocsásson meg, ha levelemmel terhéré vagyok és csak most, oly késve irok, de a IV. éves bányamérnök-hallgatókkal tartott u. n. belföldi gyakorlatról csak IV/30-án értem vissza s akkor kaptam kézhez levelét.

Felszólításának a legnagyobb készséggel teszek eleget és értesitem, hogy Farbaký kollegámmal együtt IV. éves bányamérnök hallgatóinkat a június hó 5-től kezdődőleg hat hétig tartó gyakorlatra vezetjük és pedig a folyó évben, a múlt évben ismert okokból* elmaradt program betartásával, t. i. a boszniai vasérc barnaköszén és sóbányászat tanulmányozására. Ezt a kirándulást eddig mindig a szorosán vett külföldre irányítottuk, így voltunk már Felső-Sziléziában, Westfaliában, Szászországban stb., most azonban politikai okokból, de meg azért is, hogy folyton szaporodó végzett bányamérnök hallgatóink esetleg ott is alkalmazást találhassanak, fontosnak tartjuk ezt a tanulmányutat. Fontos ez már azért is, hogy főiskolánk az annektált tartományokkal a kontaktust megtalálja.

Ezen u. n. nagy gyakorlaton kívül most tartottuk meg április 22-től április 30-ig a kisgyakorlatot, mely alkalommal a vrduki, pécsvidéki és komlói bányázatokot bemutattuk.

Végül tartunk még hetenként 1-2 napig tartó gyakorlatokat. Ezeken minden IV. éves hallgatónak részt kell vennie és a vasuti költséget az állam fizeti. Erre a célra minden esztendőben 1700 kor. (Biz ez édes-kevés. A szerk.) összeg van felvéve.

Nem említve a helyi bányászat ismertetése céljából tartott gyakorlatokat, voltunk már a folyó évben Körmöcbányán, Királdon, Diósgyőr-Perecesen, Salgótarján-Etesen, a folyó hóban pedig még a következő gyakorlatokat tartjuk meg az összes IV. éves bányamérnök hallgatók részvételével u. m.

A diáksztrájk. (A Szerk.)

1. Május hó 12. és 13-án Handlova.
  2. Május hó 20-án Salgótarján-Somlyó megtekintése, mentőgyakorlat megtartása.
  3. Május hó 24-27-ig Tatabánya.
- Szerkesztő ur ebből kiveheti, hogy a külső gyakorlatok nálunk mily fontos szerepet játszanak s ezt kifejlesztettük úgy, amennyire ez egy főiskola keretein belül csak lehetséges.

Elismerem „A Selmeci ifjuságért” című cikk szerzőjének helyes és nemes intencióit, hiszen követett eljárásunk legjobban mutatja, hogy vele egyetértünk. Némely állítását, így különösen azt, hogy a főiskola minden tekintetben kész, tehát gyakorlatilag is képzett mérnököket nyújtson, mint betarthatatlant, nem fogadhatom el. Bármennyire fejtené is ki egy főiskola a gyakorlati kirándulásokat, még sem lesz képes gyakorlatilag teljesen képzett mérnököket nyújtani, mert ez a dolgok természetében rejlik. Éppen azért semmiképpen sem helyeselhető, ha egy vállalat arra a kényelmes és egoisztikus álláspontra helyezkedik, hogy csak olyan fiatal mérnököket vesz fel, akik az államvizsgát már letették s gyakorlati tapasztalataikat máshol szerezték.

Vajjon mi lenne az eredménye, ha minden vállalat, sőt az állam is ily módon járna el?

Az előbb említett gyakorlatokon kívül, mint tudomásomra jutott, még III. éves bánya- és kohómérnök hallgatókkal is kétheti geológiai és elektrotechnikai gyakorlat fog tartatni június hó folyamán, Dr. Röck Hugó és Bolemann Géza tanár urak vezetése alatt, továbbá a IV. éves fémkohó mérnök hallgatók ugyancsak kétheti gyakorlatra indulnak Faber Károly és Schelle Róbert tanár urak vezetése alatt belföldön és Ausztriában, a IV. éves vaskohómérnök hallgatók pedig Dr. Barlai B. és Hermann M. tanár urak vezetése alatt Lotharingiába készülnek.

Teljes tisztelettel

Réz Géza s. k.

Osztályülés Tatabányán. Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület budapesti osztálya május hó 21-én (vasárnap) d. e. 10 órakor Tatabányán tartja ülését a társulati kaszinó nagy termében. Az ülésen Tótes János és Schwartz István szabad előadást tartanak a tatabányászati berendezéseiről és bányaművelési viszonyairól.

Nem lesz arany-arkét. Mint nekünk Brádról egy olvasónk írja, nem való a hír, hogy az idei nyáron a bányászati egyesület közgyűlésével kapcsolatban gyűlést tartanak a kincstár részvételével az aranybányatulajdonosok, a gombamód elharapódzott aranylopások meggátlására. Élénk emlékünkből van még ugyanis a Rudai 12 apostol bányatársaság monstre pere, melynek letárgyalása végett a törvényszék a helyszínen kiszállott és amelyen Kurovsky Zsigmond kir. főbányatanácsos előadását és szakvéleményét véve alapul, a bíróság a lopások tekintetében eladdig nem hallott mértékű büntetést rótt ki. Ez az ítélet is iga-

RUGGYANTAÁRUKAT, ASBESTÁRUKAT, SZÁRAZ és ZSIROS
TÖMÍTÉSEKET LEGMEGBIZHATÓBB MINŐSÉGEKBE SZÁLLIT AZ:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

zolta az agitációt. A bányatulajdonosok is erősebben szervezkedtek. 1909. november 21-én nagy ankét tartott Brádon, melyből kifolyólag egyértelmű megállapodás folytán a rudaiak vezérigazgatója, dr. Buchrucker Lénárd, vállalta a nehéz feladatot, hogy az aranylopások egész anyagát felölelő munkát ír, melyben egyidejűleg az összes preventív óvintézkedésekre is rámutat s egyben azon utakat is megjelöli, melyben retorsiv intézkedésekkel rettenthetné el az állambatalom a tolvajokat és egyáltalán mily módokon és eszközökkel vethetnének véget a már türethetlenné vált viszonyoknak. Ezzel a nehéz feladattal — mint értesülünk — megbirkózott dr. Buchrucker és munkáját az érdekeltek elbírálása alá bocsátotta. A munka oly kimerítőnek mutatkozik, hogy egyhangú vélemény szerint újabb ankétnak szüksége előreláthatólag nem fog felmerülni.

A Gróf Wenckheim-bányák — mint lapunkkal ezt igen előkelő helyről közlik — bérebeadták a Rimamurány-Salgótarjáni vasmű rt.-nak. Gróf Wenckheim Frigyes barossebesi uradalmi ugyanis már régebben bányászoktat vasércre az aradmegyei Wenckheim-birtokokon adományozott bányákban, az utóbbi időkben azonban megnehezült helyzetük főképpen a vasérckivitel ellen indított erős mozgalmak folytán. A vasérc kivitelt ugyan nem tilthatták el, de jelentékeny szállítási díjtétel-emelkedés állott be, ami rentábilis üzem folytatását oly kisebb bányánál, mely a kivitellel volt basirozva, lehetetlenné tette. Így történt, hogy fennevezett társaság 82 évre bérebeadták a vasbányákat, sőt május 1-én és 2-án már át is adták. A bánya átadásánál jelen voltak Gyürky kir. bányatanácsos, Klekner főfelügyelő, Sulteis főszámvevő, Lika Bertalan mérnök, Szlávay és Draskóczy számtisztek.

A Magyar-Belga Fémipargár Részvénytársaság május hó 28-án Budapesten tartja rendes-évi közgyűlését a következő tárgysorozattal: 1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése. 2. Az 1910. évre szóló mérleg és zárszámadás előterjesztése, a tiszta nyereség mikénti felosztása és az igazgatóság és felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása. 3. A felügyelőbizottság díjazásának megállapítása. Nyereség és veszteség számla. Tartozik: Nyomtatványok 14.793'45 K. Tiszti fizetések és lakbérek 105.061'50 K. Gyári üzem 129.072'96 K. Utazási költségek 17'635'04 K. Bélyeg és adó 36.529'75 K. Biztosítás 11.045'26 K. Szállítási költségek 15.624'17 K. Költségek 88.563'44 K. Kamatok 43.342'11 K. Nyereség 350.940'14 K. Összesen 813.607'82 K. Követel: Árukon nyers haszon 813.607'82 K. Összesen 813.607'82 K.

Új bánya- és kohómérnökök. Mint lapunknak jelentik, a március havában „A Selmecbányai m. kir. Bányászati és Erdészeti Főiskolán” tartott bányászati szakállamvizsgálaton bányamérnöki oklevelet nyertek: Balás Jenő, Csolakóvits Gábor, Dömötör

János, Gácsér János, Káldor Árpád és Kovács Nándor; vaskohó-mérnöki oklevelet pedig: Gellért Jenő és Lekár József.

A marostordai furólyukak. Négy helyen is kutatnak gáz után a kincstári furógépek. Szászrégen, Csapó, Nagyernye és Marosugra a furások színhelye. Szászrégenben már feltört a gáz, de elcsövezték, hogy mélyebbre haladva nagyobb tömegben az egész antiklinálét tárják fel. Marosugrán már 127 m. mélységben mutatkoztak gáznymok. 170 m. mélységről ismét jelentkezett a gáz, de agyagmárgába jutottak. Végre 191 m. mélységről oly erősen jött a minap a gáz, — mint ezt jelentettük volt — hogy 17—19 atmoszférás vizoszlopot lökött fel. A gáz itt már tartós, úgy, hogy itt már legközelebb elérjük a gáztartó medencét.

Abrudbánya vasutat kap. Abrudbánya tehát végre vasúthoz jut. Ez a 48-ban földdel egyenlővé tett kis bányavároska, amelynél mostohábban kevés várossal bánt a sors, végre belejut a közforgalomba. Torda felől, az Aranyos völgyének felhasználásával, kapcsolják be a Budapest—predeáli fővonal érdek-hálózatába, noha az abrudbányaiak inkább remélték, hogy Zalatna felől a Gyalumáre-hegység átfurásával kapna vonatösszeköttetést. Itt továbbra is megmarad ez oldalról a fáradságos kocsit.

Viszont a másik oldalon megkezdték már a tordatopánfalva-abrudbányai vasút építését. Az új vasút a Máv. aranyosgyéres-tordai szárnyvonalának Torda végállomása közelében tervezett átrakodó állomásból indul ki és Torda, valamint Alsófehér vármegyék területén keletről nyugat, illetőleg délfelé halad. Érinti Torda város, Keresztes, Alsó- és Felsőszolcsva, Brezest, Szártos, Offenbánya, Muncsel, Lupsa, Bisztra, Topánfalva, Szohodol, Kerpenyes és Abrudfalva elnevezéssel tervezett végállomásban végződik. A vonal 9'4 km. hosszú. A Tordától Várfalváig terjedő, 12 km. hosszú rész síkföldi jellegű. Várfalvánál az aranyos folyó szűk, meredek sziklafalakkal határolt völgyébe jut és a folyó irányát követve hol emellett, hol az országot mellett, vagy pedig az utmenti sziklás hegyoldalakon vezet Topánfalváig, ahol aztán az Abrudfolyó szűk, meredek hegyoldalak által szegélyezett völgyébe tér és ebben a völgyben halad Abrudfalváig, ahol véget ér. Az építési tőke 12,500.000 K. A pályatest korongszélessége az alépitmény felszínében 2'85 m., a nyomtávolság 0'76. A sínek folyóméterenkint 13'75 kg. súlyúak, igénybevételük 2750 kg. Keréknyomás alatt négyzetcentiméterenkint 1000 kg.-ot meg nem haladhat. A tervezett állomások a következők: Torda átrakodó áll., Felsőszentmihályfalva, Sinfalva állomások, Várfalva megállóhely, Borév, Kisoklós állomások, Vidaly megállóhely, Nagyoklós, Lunka-Podsága, Szolcsva állomások, Brezest, Szártos megállóhelyek, Aranyosbánya, (Offenbánya) áll., Muncsel megállóhely, Lupsa, Bisztra, Topánfalva-Szohodol, Verespatak állomások és Abrudbánya végállomás, honnan a vasút idővel Brád, illetőleg Zalatna felé folytatható.

SZIVATTYUKAT és MÉRLEGEKET

GARVENSWERKE

WIEN, II., HANDELSQUAI 130.

(B. 96/443/46.)

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

gyárt mint különleges-
séget és legnagyobb rak-
tárt tart épület- és dia-
phragma - szivattyukban

Uj bányavállalat. Illyria bánya r. t. cég alatt új részvénytársaság alakult Zágrábban abból a célból, hogy a Károlyváros mellett levő Vukmánics-féle vas- és rézkéneg-telepeket megvegye és kibányászsa. Ez a társaság a zágrábi Bánya- és mélyfúrások r.-t. vezetése alatt áll, mely már minden előkészületet megtett a bányászati munkák megkezdésére.

Elszámolás a Mensa Académica céljaira befolyt adományokról. A Főiskolai Segítőegyesület elnöksége legbensőbb hálával és őszinte elismeréssel adózik azoknak a nemeslelkű férfiaknak, akik az „Országos Erdészeti Egyesület” igazgató-választmányának f. é. április hó 29-én megtartott ülésén az „O. E. E.” nevében, a Segélyző-Egyesület által létesített „Meusa Académica” ügyének előmozdítására az 1911-ik évre 500 azaz ötszáz koronát és 1912—1915. évekre 200—300 korona szíves adományt szavaztak meg. Mi sem bizonyítja jobban humánus intézmény szükségességét, mint éppen az, hogy szakunk vezető emberei bennünket törekvésünkben úgy anyagi áldozattal, mint erkölcsi erővel támogatni iparkodnak és ilyen módon is arra serkentenek, hogy megkezdett munkánkat kitartással tovább folytassuk. Ez alkalommal a következő szíves adományokat nyugtázzuk: Országos Erdészeti Egyesület 500 K, dr. Tóth Imre 25 K, Schwarcz Gyula 10 K, Weisz Lajos 5 K, Andrea János, dr. Sebe Béla, Grünhut Gyula 2—2 K, Laczkó József, Urbancsik József és Mráz Gábor 1—1 K, N. N. 50 fillér. Az eleddig befolyt adományok összege 5045 Korona.

Uj kőbánya. A Felvidéki Parcellázó és Gazdasági Bank Bányavállalata, Vágújhely községtől kibérelte a régi és elhanyagolt kőbányát, amelyet nagyszabású és modern berendezésekkel üzem alá vett. Jellemző, hogy míg ezelőtt Vágújhely községnek évi 35 koronát hozott a kőbánya, addig a mostani vállalat, közel 3000 korona évi bért fizet a községnek. A modern berendezésű telepen 200 munkás dolgozik, van zúzó és furógépe, 3 km. rendes nyomtávolságú iparvasutja saját lokomotivokkal. A telep létesítése főleg Csillaghy György főispán agilitásának köszönhető. A telep célszerű tervezetét és berendezését a mostani technikai igazgató, Renner Ferenc végezte.

A Zsibó-nagybányai helyi érdekű vasút részvénytársaság május 31-én Budapesten tartja XII-ik évi rendes közgyűlését, melynek napirendje: 1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzleti évről és az 1910. évi zárszámadások előterjesztése. 2. A felügyelőbizottság jelentése az igazgatóság számadásáról és a tiszta jövedelem hovatfordítását tárgyzó indítványról. 3. Hátározathozatal a fenti tárgyban és a tiszta jövedelem hovatfordítása tárgyában, továbbá az igazgatóság és felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása. 4. Az igazgatóság és felügyelőbizottság esetleges kiegészítése. 5. A felügyelőbizottság tiszteletdíjának megállapítása. 6. Nyugdíjintézet létesítéséhez hozzájárulás. Mérlegszámla. Vagyon: Epitési tőke 7,203.200 K. A rendes tartalékalap értékei 17.200 K. Adósok 125.309 K 33 f. Törzsrészvény letéti számla 31.800 K. Összesen 7,377.509 K 33 f. Teher: Alaptőke: törzsrészvénytőke 2,072.000 K. Elsőbbségi részvénytőke 5,131.200 K. Összesen 7,203.200 K. Tartalékalapok: rendes tartalékalap 36.288 K 07 f. Külön tartalékalap 470 K 68 f. Kiadott törzsrészvények számla 31.800 K. Nyereség mint egyenleg 105.750 K 58 f. Összesen

7,377.509 K 33 f. Nyereség- és veszteség számla. Terhek: Igazgatási költségek 9654 K 47 f. Közterhek 2472 K 27 f. Nyereség mint egyenleg 105.750 K 58 f. Összesen 117.877 K 32 f. Jövedelmek: Egyenleg áthozat a múlt évről 1437 K 29 f. Kamatjövedelem 1502 K 83 f. Üzleti jövedelem 114.937 K 20 f. Összesen 117.877 K 32 f.

Egy magánybánya megszűnése. Kohóvölgy (ezelőtt Horgospataka) és Kapnikbányát elválasztó „Rotunda” hegy alján levő „Gézia” védnevű magánybánya üzeme, mely néhány család keresetforrását képezte, a múlt év második felétől szünetel. Ennek oka egyrészt — mint ottani tudósítónk jelenti — abban rejlik, hogy a már eddig feltárt közök fejtésre nem érdemesek; főoka pedig az, hogy az utolsó időszakban hajtott reményvágat, mely a főtélért volt hivatva keresztetni — egy, a főtélér csapás irányát kísérő régi művelésbe tört be s így megállapított, hogy a főtélér a régiek által lefejtett.

A gépipari kiállítás. Az Iparcsarnokban levő vas-, fém- és gépipari kiállítást az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületet Andreics János min. tanácsos alelnök és Litschauer Lajos kir. bányatanácsos, titkár képviselték. A bányászati körökből jelen voltak még Borbély Lajos, Förster Nándor, Münnich Kálmán, Veith Béla, Vajkay Károly.

Uj kőbánya. Magyar Építő és Kőbánya Részvénytársaság címen Kisújszálláson új kőbányavállalat alakult, melynek messzebbmenő tervei vannak. A társaság ugyanis út, vasút, hid, víz és magasépítmények tervezésével, vállalatba vételével és kivitelével, kő b á n y á k b e s z e r z é s é v e l, azok üzembe helyezése és tartása és kőtermékeinek értékesítésével is akar foglalkozni. Alaptőkéje 30.000 korona. Az igazgatóság legalább öt és legfeljebb 15 tagból áll. Az első három év tartamára az alapítók által igazgatósági tagokul kinevezettek: Schneer Sándor, Salgó Andor, Mooré Kálmán, Gál Jenő, dr. Salgó Imre, Steinfeld Ferenc, dr. Deák Sándor, Sulcz Gusztáv, Berger Hermann, Mooré Mihály, dr. Turi Manó, Deák Simon.

A szápáriak. II. rendes közgyűléséhez ért el a Szápári kőszénbánya részvénytársaság. A társaság még mindig veszteséggel zárja mérlegét, melyre a felmentvényt már most az Anglo-bank aegise alatt várja az igazgatóság. E bank ugyanis hir szerint átvette a Klement-család tulajdonában volt részvényállagot és ennek birtokában szénbányászatot akar kezdeni. Az öszveszteséget negyedfélszáz ezer K-ban vették fel a mérlegbe, amelyben ez üzletév közet 200 ezer K-nyi vesztesége már benne van. Az idén tehát jobban operáltak, de kérdés, hogy e javulás tényleges és tartós-e? A széntermelés egészben véve 38 ezer koronát hozott. Ez édes-kevés egy másodéve üzemben levő bányánál, de a társaság erre nézve azt állítja, hogy még mindig csak feltár s az onnan kikerülő szén kerül csak piacra. Termelésre még nem gondolnak. Magát a bányabirtokot másfél millióra becsülték ők maguk, gépeiket 50 ezer koronára, minekutána 14 ezer K-t erre leírtak. Készpénz-készletük 786 korona; szén-készletük 1900 koronát ér.

Eredeti FREDIT CSAPÁGYFÉMEKET minden czélra megfelelő minőségekben gyárt kizárólag az:

ÁLTALANOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA

Sodronykötélpálya üzembehelyezés. Erdély egyik szépen fejlődő iparvállalata, a Kolozsvári Kőszénbánya R.-T. az elmúlt év folyamán a szén-szállítás megkönnyítése és olcsóbbá tétele végett egy 3,5 km. hosszú sodronykötélpályát kezdett építeni a kiskeresztesi bányatelepe és a Szurduk vasuti állomás közelében levő mechanikai szén-osztályozó épülete között. Az építési munkálatokat befejezték, úgy, hogy a műtanrendőri bejárást május 5-én Szurdukon megtartották. A m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőség részéről Szilágyi Egyed vasuti és hajózási biztos; Szolnok Doboka vármegye közigazgatási bizottsága részéről Ferenczy Endre műszaki tanácsos és Ujváry Károly járási főszolgabíró; a zalatnai m. kir. bányakapitányság részéről Mészáros László m. kir. bányaesküdt vettek részt a bejáráson, melyen az érdekelt társaságot Selényi Marcel bányaignagató képviselte. A társaság, mely francia tőkével néhány évvel ezelőtt alakult, értesülésünk szerint rövid időn belül ismét nagyobb beruházásokat fog eszközölni s mivel a társaság kiskeresztesi és szalontai bányászata amugy is Erdély egyik legnagyobb hőértékű barnaszenét szolgáltatja, alapos a remény arra, hogy igen rövid időn belül egy virágzó iparvállalattal több lesz Erdélyben, mely sajnos, nagyon szűkösöködik iparvállalatokban, bár rendkívül sok természeti erő áll rendelkezésére.

Lopnak dinamitot is. A rudai 12 apostol bányatársaságnál folyton-folyvást lopták az aranyat. Most arról értesít bennünket brádi tudósítónk, hogy ezuttal dinamitot loptak. Ismeretlen tettesek ugyanis behatoltak a muszári-i bányába és ott egy dinamit-ládát feltörve tíz darab patront és 54 gyutacsot loptak el. A csendőrség nyomozza a tetteseket.

A bányász-nyugbérések szemléje. A nagybányai kerülethez tartozó nyugbérések szemléjére a bányaignagatóság Berkeöz Leó pénzügyi főtanácsost, dr. Kádár Antal kerületi főorvost és Révai Károly tanácselnököt küldte ki. A szemlék a következő napokon fognak megtartatni: 1. 1911. május 13-án fernezelyi kohó d. e. 11 óra. 2. 1911. május 20-án Felsőbánya d. e. 10 óra. 3. 1911. május 26-án Kapnikbánya kohó d. u. 5 óra. 4. 1911. május 27-én Kapnikbánya d. e. 9 óra. 5. 1911. május 28-án Erzsébetbánya d. e. 9 óra. 6. 1911. május 29-én Rójhida d. e. 10 óra. 7. 1911. június 3-án N.-Bányán Vviz. Khegy. Vegyel. Eőpézt. d. e. 10 óra. 8. 1911. június 13-án Láposbánya d. e. 11 óra. 9. 1911. június 17-én Rézbánya d. e. 10 óra. 10. 1911. július 3-án Óradna d. e. 10 óra.

Uj gipszbányát szándékozik Karton Aladár borosjenői lakos Szent-király határában nyitni. A hatósági telepvizsgálat f. hó 11-én tartatott meg.

A Selmecei bányamunkások katasztrófája. Jelentettük már, mily lesújtó szerencsétlenség ért két selmecei bányamunkást. A katasztrófáról újabban következőket jelentik lapunknak: A szerencsétlenség a Mária-aknán történt. Az egyik Péntek György, azonnal meghalt. A másikat, Magyar Mihály aknaácsot, a dob annyira összeroncolt, hogy a ballábát amputálni kellett. Mint értesülünk, Magyar Mihály, kit azonnal a bányászokházba szállítottak, a szenvedett sérülésbe belehalt. Nagy

részvét mellett a mult vasárnap temették. Tudósítónk jelentése szerint a katasztrófa két szerencsétlen áldozatának a családja a legnagyobb nyomornak néz elébe. Péntek özvegyet és 7 árva, Magyar özvegyet és 5 árva hagyott hátra maga után. Az állam az özvegyeknek havi 8 korona nyugdíjat, az árváknak fejenként 3 korona havi segítséget ad. A nyolc- és hattagból álló családnak tehát 29 és 23 koronából kell havonként megélnie. Ez eleget mond

Tűzvész Vulkánban. E hó 5-én, pénteken este fél 10 órakor Vulkánban a régi szénosztályozó-mű kigyulladt és földig leégett. Távbeszélőn vett értesülés folytán a vészhir Petrozsényben is elterjedt, mire két tűzoltófecskendővel s teljes felszereléssel néhány tűzoltó a kitelhető legnagyobb gyorsasággal a helyszínére sietett. A hatalmas faépítmény megmentésére gondolni sem lehetett, a száraz anyag s gyúlékony felszerelés egyszerre lángba borult s vörösre festette a sötét égboltozatot s a hőség-től alig lehetett megközelíteni. Bőséges víz közelében a tűz lokalizálására irányult az oltás munkája és sikerült is a tűz továbbterjedését megakadályozni. Sajnos, egy ember is életét veszítette, aki a tűz keletkezésekor az osztályozó felső részében dolgozott hatodmagával. Öten leugráltak az osztályozó mellett felhalmazott porszénre s minden baj és sérülés nélkül megmenekültek, szerencsétlen társuk azonban rémülten állott az ablaknál s kérése, biztatás dacára sem mert a 4—5 méternyi magasból a puha porszénrakásra leugorni. A tűz keletkezését rövidzárlat okozta. A kár jelentékeny, amely azonban biztosítás útján megtérül. A régi osztályozó leégése semmi üzemi zavart nem okoz, amennyiben a modern, vasszerkezetű új osztályozó-mű már működik kifogástalanul.

Bánya elvonás. Alsófehér- és Tordaaranyos-megyékben verespataki és torockói járásokban Huska és Lupsa községekben az Aranyos-fnyó medrén Dávid János (Zajku) verespataki lakosnak (az 1878. évi 1234. sz. alatt „Albert“ néven 165092'8 m' területtel) adományozott külmérték bányászata huzamos ideig teljesen elhanyagolt üzemen kívüli állapotban volt. Miután az eddigi mulasztás igazolása és törvényszerű üzembe vétele iránt az abrudbányai magy. kir. bányabiztoság felszólítása nem vezetett eredményre, következetes üzemhanyagolás miatt az ált. bányatörvény alapján a jogositmány elvonását a zalatnai bányakapitányság kimondta.

Pályázat. A bánya- és kohóművek számára felvigyázókat, altiszteket és mestereket képző selmeceibányai m. kir. bányásziskolán, hol a tanulók évenként szeptember hó elejétől a következő évi június hó végéig tartó három évi tanfolyamon nyernek kiképzést, az 1911/12. tanévre több kincstári tanuló évenként kétszáznegyven (240) K ösztöndíjjal vétetik fel. A bányásziskolai szabályok 11. §-a értelmében a bányásziskolába felvétetni kívánók sajátkezűleg írt folyamodványukat, még pedig az ösztöndíjért folyamodók ez évi július hó 10-ig, a magántanulókat felvétetni óhajtok folyó évi augusztus hó 4-ig az előjáró kir. bányá-, vagy kohóhivatal, vagy a bányá-, vagy kohóbirtokos útján a selmeceibányai m. kir. bányaignagatósághoz küldjék be.

KENŐANYAGOK, TISZTÍTÓANYAGOK, BŐR-BÁLTA-
TEVESZŐR-GÉPSZIAK ELSŐRENDŰ MINŐSÉGEKBEN:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

„Ipar-Hygiéna“.

Az iparfelügyelő urak részéről, az alkoholizmusnak a munkás nép között pusztító hatása miatt, már oly gyakran merült fel panasz és egyben egy oly ital feltalálására utaltatott, mely alkalmas a szeszes izgatószerket kiszorítani. Az ez értelemben eddig megpróbált szerek elégteleneknek bizonyultak, mivel az izlésnek nagyobbrészt nem felelnek meg, másrészt azonban vagy tulságosan drágák, vagy pedig a keresett tulajdonságokkal nem bírnak.

Azért örömmel fogadjuk, hogy az utóbbi években a tudomány és a statisztika rémitő számai által az alkoholizmus ellen megindított mozgalom a munkásnépre is átszállt oly módon, hogy már sok esetben a megszokott pálinkásüveg helyett egy kanna kávé, hidegen vagy melegen, visznek a munkába.

Azonban még örvedetesebb az a tény, hogy az utóbbi időben sok munkaadó, ezen kérdés kiváló fontosságát méltatva, azt magukévá tették és már több üzemben kísérletek ejtettek meg a munkásoknak minden étkezési időre egy oly egészséges, jóleső italt közvetíteni, mely alkalmas legyen a lehángoló, bénító szeszes izgatószerk kiszorítására.

Időszerűnek mutatkozik tehát az „Enrilo“-ra, mint a legalkalmasabb termékre, rámutatni, mely — habár még csak néhány év előtt az e téren hirneves Franck Henr. Fiai cég által a forgalomba bocsáttatott — már sok ezer pártfogóra tett szert.

Az „Enrilo“ hideg főzete a nyár

hőségében a szomjuságot aránylag már egy kis adag élvezete után hosszabb időre csillapítja. — Egyedül már ezen tulajdonság népszerűvé tette az „Enrilo“-t, megérdemli azonban, — és különösen tejjel és egy kevés cukorral elkészítve, melegen élvezve, — hogy jóleső és jóízű, olcsó néptáplálószernek felemlítettessék.

Ha meggondoljuk, hogy az ilyen egészséges és olcsó italhoz való szoktatás által, amint az különösen az „Enrilo“-ból előállított tejeskávéban nyújtva van, a drága és egészségtelen szeszesitalok élvezetét lényegesen lehetne csökkenteni, akkor világos, hogy az Enrilo-főzetnek tisztán és hidegen szomjcsillapítóul, valamint melegen tejjel és cukorral reggelinek és ozsonnának való bevezetésével, hygienikus és erkölcsi szempontból mérlegelve, egy lépéssel előbbre haladtunk, ami a munkások jólétét és megelegedését hathatósan előmozdítaná.

Ezen gyártmány olcsósága magával hozza azt, és a tapasztalat arra tanít bennünket, hogy eme főzetnek — akár hidegen szomjcsillapítóul vagy melegen tejjel és cukorral egészséges és tápláló reggeli gyanánt — önköltségen való átengedése, a munkások részéről hamar meg fog kedveltetni, azokat tehát a szeszesitaloktól mindinkább el fogja szoktatni.

Franck Henr. Fiai kassai cég szívesen hajlandó nagyobb üzemeknek, főző- és kóstolópróbák megejtésére, Enrilo-mintákat ingyen rendelkezésre bocsátani.

⚒ SZERKESZTŐI ÜZENETEK. ⚒

Centralbureau. Hogy van-e ily vállalat bányák finanszírozására, ha megnyugtató választ akarunk adni, azt kell felelnünk, hogy nincs. Ámde kérdéséből azt véljük következtethetni, hogy Önnek ilyes valamivel már dolga akadt. Már most Ön azt kérdi tőlünk, megbízható-e ez a vállalat? Kérdezze ezt meg Kegyed önönagától, ha vele dolga volt. És ha bizalmatlan és erre oka van, mért nem nézett jó előre körül? Várja be esetleg a fejleményeket, hátha nem lesz semmi megrövidülése. Egyébként pedig vegyük a szó ethimologikus értelmét. Centralbureau, sőt többesben Centralbureau, központi iroda és irodák mit jelentenek? Azt, hogy irodák vannak központosítva, vagy egy országnak nem tudjuk micsodait centralizálja valaki. Hát az előbbi — leírása után nem hinnők. Ön csodálkozásaiak ad kifejezést azon, hogyan állhat egy központi iroda egy kis szobából, benne egy kis nővel? Mi ezt nem tudjuk, mert még nem jártunk ily helyen, hanem hallottunk már efféleről. Feljött Mármarosból Budapestre egy huncutkás atyafi és nyitott egy nagy — bankot. Mondjuk egy Központi Bankot. De nem volt a zsebében több 50 forintnál. Felvett hát egy butorozott hónapos szobát, fél óra kifizette és a szobába három falra három „ajtót” festetett, hogy azt higgye a betoppanó, hűh, mennyi szoba, mennyi alkalmazott lehet még itt!? A festett ajtók egyikére e szót festette: Könyvelőség; a másikra: Pénztár; a harmadikra: Vezérigazgató. Ez volt a bank. Ugy tudjuk, az öreg izraelitát becsukták. Nem ezért csukták be, de a központi irodájából kifolyólag. Hjah, azt mondta egyszer Burke: „Mindnyájunkat érhet baleset.” Nem hinnők, hogy Önt már érte volna, mért b. leveleiben akkor aligha filozofálna. Ami másik kérdését illeti, arra csak az a válaszunk, hogy mi nem centralizálunk semmit, de olvasóinkon ott segítünk, ahol csak tehetjük. És még csak nem is hirdettük ezt eddig, mert ez oly természetes.

G-z. f-p. Berlin. 1. Igen. South Chikagóban még ma is tart a földgáz. Konyhákban is ezen melegítik a levest. Igaz, hogy már apadóban van. De előbb jövedelmezett 50—100 milliócskát dollárokbán. (Ez ötször annyi korona Amerikában.) Másutt óriási telepek alapja. 2. A kissármási földgáz az állam tulajdona. Folyamodhatik a pénzügyminiszteriumhoz. Arról egyelőre még nincs szó, de ha meg is történik, még egész sereg oly telep is létesítendő.

R. M. Dés. 1. Hamarjában bajos eldönteni, hogy melyik szer vált be legjobban, így általánosságban nem is lehet rá válaszolni. Sziveskedjék talán kérdését jobban megvilágítva feladni, tudnunk kellene, hogy milyen természetű robbanásokról van szó. Bizonyos célokra a Titanit nevű biztonsági robbantószer vált be legjobban.

2. Oserelin nevű robbantószernek még híré sem hallottuk.

* Nagy angol író egyik axiómája. A mentőegyesültek ismert jelszava lett.

S. M. Nagyvárad. A kért üggyben most folynak a tárgyalások; kb. egy hónap múlva jelennek meg könyv alakban.

Szent-Lukács-fürdő, teli és nyárigyógyhely, Budán

csusz, köszvény, ideg- és bőrbajok ellen. Iszapfürdők, iszapborogatások, kő- és kádfürdők, külön férfi- és női vizgyógyintézet, gőzfürdők és gyógyvizuszodák. Szállodák, gondos penzió. KRISTÁLY forrásásványviz étvágyat javít, gyomorrontást megakadályoz. Vidékre és külföldre fuvardíjmentes szállítás. BK.677.501.52.

SZULTÁNFORRÁS

BŐR- ÉS DÚS LITHION TARTALMÚ
GYÓGYÍTÓ ÉS ÜDÍTŐ ITAL.
KIVÁLÓ HÜGYHAJTÓ ÉS HÜGYSAVOLDÓ
KUTKEZELŐSÉG: EPERJES.

Megrendelhető a „Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kivitel R.-T.”-nél, Budapest. — Telefon 162—84.

2 bányafelvonó

szivattyúk, tartányok, távirtdahuzal, normála és kávasuti sínek, valamint az összes transzmisszió-részek olcsón kaphatók

Abeles Emilnél Budapest, V., Váci-ut 88.

(B 935) (597) 24. TELEFON 132—14.

Erélyes bányafelőr

aki bányaiskolai végzettséget és gyakorlatot tud kimutatni, különösen bányaiüzemi és bányamérői teendőkben jártassággal bír, magyar, német és esetleg szláv nyelven beszél és ír. azonnali belépésre kerestetik. Az alkalmazás állandó. Ajánlatok és bizonyítványmásolatok, igények megjelölésével „Dobsinai Rézművek Részvénytársaság” Dobsina címre intézendők, B 3747.579(21)

KOSZTELAN MIKSA

műszaki nagykereskedése

VI., LISZT FERENCZ-TÉR 10. SZ.

Szállítja az összes bányászati és kohászati cikkeket TELEFON 87—19. (B 3291.699) 46. II)

B. 373.651.255

TELEFON 2270

FARKAS ÉS TÁRSA

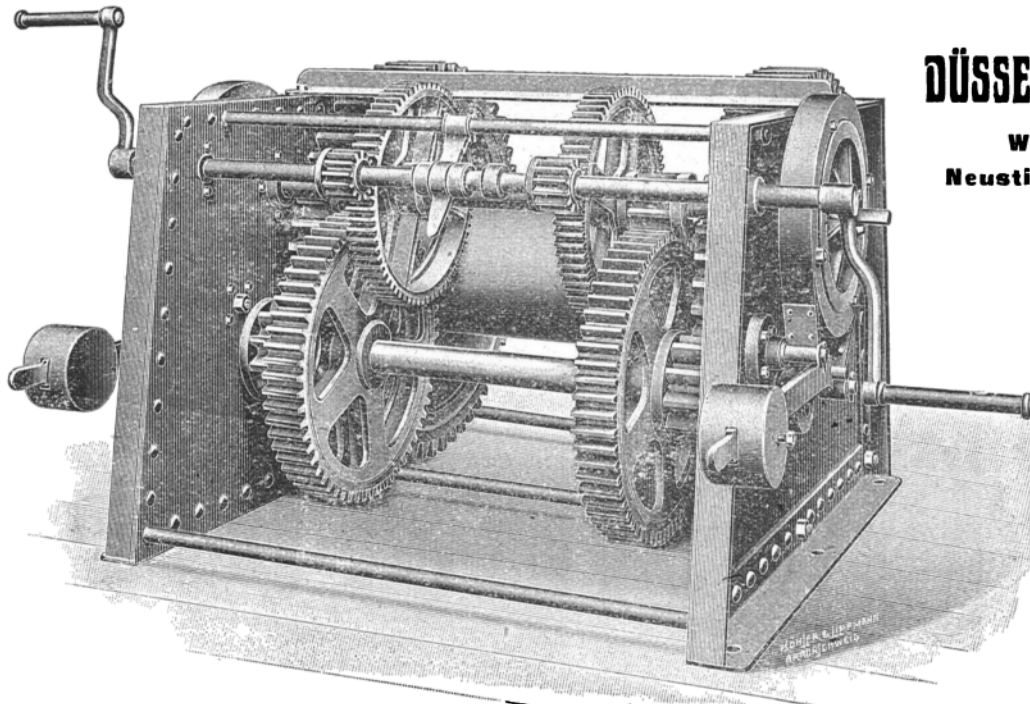
VASSZERKEZETI GYÁR
BUDAPEST, VI., LEHELUTCA 8.

A FARKAS-FÉLE TÖRVÉDETT HERKULES VÁRÓESZKÖZ-
VASABIAK A KERESZTEZÉS NÉL NINCSEK GÖNGYÖLVE MIÉRT IS A
LEGERŐSEBB

LEGSZEBB ÉS
LEGOLCSÓBB

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT HERKULES TÖRV. VÉDVE

„HADEF“-jelű KÉZI-EMELŐBAKOK SZERELÉSI CÉLOKRA BÁNYA-
HATÓSÁGI ELŐÍRÁS SZERINT
HEINRICH de FRIESZ G. m. b. H.

DÜSSELDORF 76/a.

WIEN, VII/3.

Neustiftgasse III/26.

Magyarországi
képviselőt:

Vecsey Jenő

okl. gépészmérnök

Budapest, V.,

Lipót-körút 21/c.

Telefon 105-84

Kérje 76. számú
árjegyzékünket.

(B. 1519/5)

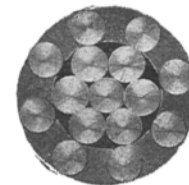
Azonnal szállítható 600-tól 15,000 kilogr. hordképességig közvetlenül a doboz mérve.

LAUFER JÓZSEF
BUDAPEST

Drótkötélpálya, sikló, bányakocsik, szab. „L é g h a j ó“ görgcsapágyak. Fordítókorongok, váltók, kötél- és láncvontatás. Skips-berendezések, átrakó berendezések, elevátorok, transporteurök.

(B. 2525/592/52)

Laufer József

gépgyára

BUDAPEST VI.,

Palotai-ut 15-11.

**A nemzetközi
kiállításán
látható!!**

